

**EL MÓN POT CANVIAR,
PERÒ NO CANVIARÀ SOL.**

50 ANYS

**AMNISTIA
INTERNACIONAL**

DOCUMENTACIÓ

27 de maig del 2011

Els nostres 50 anys d'història

L'advocat britànic Peter Benenson s'indignà després de saber que dos estudiants portuguesos havien estat empresonats per fer un brindis per la llibertat l'any 1961. Benenson publicà un article anomenat "*The Forgotten Prisoners*" (*Els Presos Oblidats*) al diari *The Observer*, fet que provocà que s'engegués la campanya "*Appeal for Amnesty 1961*", que va tenir un èxit considerable: es va publicar a diversos diaris de tot el món perquè el seu esperit convergia amb els valors i les aspiracions de molta gent. Aquesta va ser la llavor d'on va sorgir Amnistia Internacional.

Del 1961 al 1971

L'espelma d'Amnistia Internacional, que esdevindria la icona de l'organització, es va encendre per primer cop a Londres el 1961. "*L'espelma no crema per nosaltres*", va dir Peter Benenson, "*sinó per tots aquells que no hem aconseguit treure de la presó, que van ser abatuts camí de la presó, que van ser torturats, segrestats o víctimes de 'desaparició'. És per tot això, l'espelma*".

En els primers deu anys, el moviment va créixer des d'un petit grup de voluntaris a Londres fins a comptar amb 18 Seccions nacionals amb 850 grups a més de 27 països. Un any després de la seva fundació, es van enviar les primeres delegacions de drets humans a Ghana, Txecoslovàquia, Portugal i l'Alemanya Oriental, i es va enviar un observador al judici de Nelson Mandela a Sud-àfrica.

El reconeixement internacional va ser ràpid: Amnistia Internacional va obtenir la categoria d'assessora a **Nacions Unides** el 1964 i, un any després, al **Consell d'Europa**. El 1965, el moviment ja havia treballat pels casos de més d'1.300 presos de consciència i dos anys després la xifra havia augmentat a gairebé 2.000 en 63 països.

El 1969, l'organització va ser nomenada assessora de la **UNESCO** (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura). Aquest mateix any, l'organització va informar de l'alliberament de més de 2.000 presos de consciència.

Del 1972 al 1981

Els 10 anys següents van suposar un període de creixement excepcional per a Amnistia Internacional com a moviment i per al seu impacte i horitzó de treball. A finals del 1981, el moviment comptava ja amb més de 250.000 membres i simpatitzants a més de 150 països.

Pels drets humans a tot el món. Premi Nobel de la Pau (1977)

**AMNISTIA
INTERNACIONAL**

**AMNISTIA INTERNACIONAL
CATALUNYA**
C/ Alfons XII, 19-21, pral. 1a
08006 Barcelona

T: +34 93 209 35 36
F: +34 93 200 77 57
info@amnistiacatalunya.org
www.amnistiacatalunya.org

En aquests anys es van llançar les primeres campanyes mundials, en les quals es demanava **l'abolició de la tortura** i la **fi de la pena de mort**. El 1973, Luiz Rossi, pres de consciència al Brasil, va ser el protagonista de la primera Acció Urgent. La **Xarxa d'Accions Urgents** de l'organització va ser creada per poder mobilitzar amb gran rapidesa persones de tot el món en favor de víctimes que corrien un perill imminent, o quan es produïa una crisi de drets humans. El 1981 s'havien emès 317 Accions Urgents a més de 60 països.

En aquest període es van establir 19 noves Seccions nacionals i es van enviar delegacions a 23 països. El 1972, l'organització va obtenir la condició d'assessora a la Comissió Interamericana de Drets Humans, l'any **1977** va rebre el **Premi Nobel de la Pau** i el **1978** va obtenir el **premi de Drets Humans de les Nacions Unides**.

I a Espanya i Catalunya...

El **1978** va néixer la **Secció espanyola** a Barcelona i el català **Manuel Casanoves** es va convertir en el primer president d'Amnistia Internacional a Espanya després de la primera assemblea constituent. A finals de 1978, la seu del Secretariat estatal es traslladava a Madrid. Un any després, una bomba incendiària contra la seu de Madrid va provocar greus danys. El 1981, els llistats de persones associades de la Secció espanyola d'Amnistia Internacional van ser traslladats per precaució a l'Ambaixada francesa davant l'intent de cop d'Estat del 23-F.

Del 1982 al 1991

Aquest període està marcat per la caiguda de la URSS i la independència de nombrosos països d'Europa central i de l'est, que van portar a la creació de més de 40 grups d'Amnistia Internacional a la regió.

L'organització va llançar una crida a favor d'una amnistia universal per a tots els **presos de consciència** i el 1985 es va incloure en l'actuació d'Amnistia Internacional el treball en favor de la **població refugiada**. També aquell mateix any es va publicar la primera carpeta de **materials educatius**.

L'any 1991 l'organització es va comprometre a treballar contra els **abusos de grups armats d'oposició i la presa d'ostatges**, i a promoure la indivisibilitat de tots els drets consagrats a la Declaració Universal dels Drets Humans.

Durant aquests anys, Amnistia Internacional va passar de 250.000 membres, activistes i simpatitzants el 1981 a uns 700.000 el 1990, inclosos més de 6.000 grups d'activistes a 70 països.

I a Espanya i Catalunya

Durant aquests anys es va desenvolupar a Espanya un moviment contra el servei militar obligatori. Amnistia Internacional va emparar els **objectors de consciència** que eren empresonats per exercir l'objecció una vegada incorporats a files. Durant aquesta època, diversos objectors espanyols i catalans van ser considerats presos de consciència per l'organització, com Miquel Rodríguez Méndez o Francesc Alexandra, ambdós el 1987. No obstant això, el mandat de l'organització no emparava els qui es negaven a fer el servei civil substitutiu, la qual cosa va provocar una gran decepció entre els "insumisos".

El 1987, Espanya va ratificar la **Convenció contra la Tortura**, fita per la qual Amnistia Internacional Espanya havia treballat durant anys. Al llarg d'aquesta dècada, l'organització havia documentat i denunciat nombrosos casos de tortura, especialment a persones detingudes sota règim d'incomunicació, mantingut a Espanya malgrat les recomanacions d'organismes intergovernamentals com el Comitè de Drets Humans de Nacions Unides.

El 1988, i amb motiu del 40è aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans i del desè d'AI a Espanya, es va celebrar a **Barcelona** un dels **concerts** emblemàtics

de la **gira mundial "Drets Humans Ja!"**, organitzada per AI. El 10 de setembre de 1988, 100.000 persones omplien el **Nou Camp** del FC Barcelona per escoltar **Bruce Springsteen, Sting, Peter Gabriel, Youssou N'Dour, Tracy Chapman i El Último de la Fila**. Aquell esdeveniment va implicar un reconeixement a la importància de Barcelona, i de tot Catalunya, per a la formació i consolidació d'AI a l'Estat espanyol.

Des que el 1991 Amnistia Internacional va incloure el seu treball els abusos contra els drets humans de grups armats, l'organització ha denunciat reiteradament els **atacs d'ETA** contra amplis sectors de la població, especialment al País Basc, així com els segrestos i les execucions d'ostatges.

Del 1992 al 2001

L'organització va llançar diverses campanyes internacionals contra els **homicidis polítics**, les **desaparicions forçoses** i les **execucions extrajudicials**, sobre els **drets de les dones**, per posar fi al comerç d'articles per a la tortura, i per demanar una **Cort Penal Internacional** permanent. També es van emprendre campanyes sobre el paper dels professionals de la salut en la revelació de violacions de drets humans, sobre els refugiats, contra les **mines terrestres**, sobre els **nens i nenes soldats** i sobre el **comerç d'armes lleugeres**.

Durant aquests anys es van produir diverses fites històriques en el treball de l'organització. El 1997, el secretari general va poder presentar per primera vegada els motius de preocupació en matèria de drets humans directament davant el Consell de Seguretat de l'ONU. A més, l'**Estatut de Roma de la Cort Penal Internacional**, pel qual Amnistia Internacional portava llarg temps fent campanya, va ser adoptat per l'Assemblea General de l'ONU el 1998.

El 1999, es va decidir incloure en el treball de l'organització **l'impacte de les relacions econòmiques en els drets humans**, l'empoderament dels **defensors i defensores de drets humans**, les campanyes contra la **impunitat**, millorar el treball de protecció a les persones refugiades i l'enfortiment de l'activisme de base. El 2001, coincidint amb el 40è aniversari del moviment, els **drets econòmics, socials i culturals** van ser inclosos en el treball de recerca i denúncia de l'organització.

Després de l'11-S, Amnistia Internacional va condemnar immediata i enèrgicament els atacs a civils, considerant-los possibles crims contra la Humanitat. Però a l'anomenada "**Guerra contra el Terror**" declarada pel govern dels Estats Units, Amnistia Internacional va respondre engegant una dilatada campanya contra la tortura, les desaparicions i el greu menyspreu de les normes de drets humans que se'n deriva.

El 1999, l'organització comptava ja amb 1,8 milions de membres.

I a Espanya i Catalunya...

El 1994, Amnistia Internacional va unir les seves forces a les de **Greenpeace** i **Intermón-Oxfam** per aconseguir més control en el comerç d'armes amb la campanya '*Hi ha secrets que maten*', a la qual va seguir en 1999 una altra campanya conjunta, '*Adéu a les armes*', va tenir com a objectiu el control de les armes lleugeres.

El 1995 es va abolir la pena de mort a Espanya en temps de guerra, la qual cosa va significar la total eradicació d'aquesta condemna. Tota la Secció va treballar de forma molt intensa per aconseguir aquesta fita.

Entre el 1995 i el 2000 Amnistia Internacional va documentar més de 320 casos de **maltractaments i tortures** a mans de diferents forces de seguretat a Espanya, amb un component racista.

AMNISTIA INTERNACIONAL
CATALUNYA
C/ Alfons XII, 19-21, pral. 1a
08006 Barcelona

T: +34 93 209 35 36
F: +34 93 200 77 57
info@amnistiacatalunya.org
www.amnistiacatalunya.org

L'any 2000, Espanya va signar el **Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de la Infància**, fita a la qual va contribuir en gran mesura el treball de la Secció.

El 2001, la campanya va aconseguir que la Unió Europea adoptés un **Codi de Conducta per a la venda d'armes**, que es prohibís la producció i exportació d'instruments de tortura a Espanya i que el Parlament espanyol garantís més transparència en la venda d'armament.

També en aquest període Amnistia Internacional va demanar a **ETA** l'alliberament de José Ortega Lara i Cosme Delclaux, i va demanar l'alliberament i després va condemnar l'assassinat de Miguel Ángel Blanco.

Durant aquests anys, Amnistia Internacional va contribuir també al **procés obert a l'exgeneral xilè Augusto Pinochet**. Ja abans de la seva detenció a Londres, l'organització va elaborar informes que defensaven la competència de l'Audiència Nacional per jutjar delictes de genocidi, tortura i "terrorisme" en qualsevol part del món. Una competència que se li concediria l'octubre de 2001 per al cas Pinochet.

Del 2002 al 2011

Durant aquests anys, Amnistia Internacional va aconseguir accedir a llocs com **Myanmar**, el **Sudan** i **l'Iraq** per, en alguns casos, realitzar per primera vegada investigacions sobre qüestions de drets humans. A més, l'organització va crear el premi Ambaixador de Consciència, el seu primer guardonat va ser Václav Havel, expres de consciència.

Amnistia Internacional, **Oxfam** i **IANSA** van llançar conjuntament la campanya mundial "**Armes sota Control**" per un Tractat internacional sobre el comerç d'armes, que Nacions Unides va recolzar finalment en el 2006. A Catalunya i a tot l'Estat, Amnistia treballa conjuntament aquesta qüestió amb Intermón Oxfam i la Fundació per la Pau.

El 2009, es llança la campanya global "**Exigeix Dignitat**", amb l'objectiu de lluitar contra les **violacions de drets humans que són causa i conseqüència de la pobresa**. La campanya proclama la indivisibilitat de tots els drets humans i la necessitat de fer rendir comptes davant la justícia als responsables de la pobresa.

Entre les campanyes clau d'aquesta última dècada també cal destacar l'intens treball desenvolupat per controlar el comerç d'armes lleugeres, per posar fi a la violència contra les dones, contra la tortura el marc de la "guerra contra el terror", o per posar fi a les violacions dels drets humans dels pobles indígenes.

L'organització va seguir creixent en aquests anys i el 2011 el nombre de membres superava els 3 milions a tot el món.

I a Espanya i Catalunya...

Des del 2003, Amnistia Internacional va començar a denunciar que els drets humans estaven fora de l'escola i de la universitat. Des de llavors, l'organització ha treballat perquè els successius governs espanyols complissin el seu compromís amb les Nacions Unides i el Consell d'Europa per a la implantació d'una cultura de drets humans a les aules. Durant el curs escolar 2007-2008, es va engegar en primària la primera assignatura d'Educació per a la Ciutadania.

També en aquest últim període, Espanya va signar el Protocol Facultatiu al Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, la Convenció Internacional sobre la Protecció de Totes les Persones contra la Desaparició Forçada, el Protocol Facultatiu de la Convenció contra la Tortura, així com el Protocol Addicional de la Convenció per a l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona. A totes aquestes fites va contribuir en gran mesura el treball d'Amnistia Internacional

En relació amb les **víctimes del franquisme i la Guerra Civil**, Amnistia Internacional va treballar intensament en aquest període perquè aquestes víctimes obtinguessin **veritat, justícia i reparació**, tal com estableixen les normes internacionals de drets humans. Es va aprovar la Llei de Memòria Històrica en el 2007, però és una llei allunyada del dret internacional que no resol el deute pendent de l'Estat amb totes les víctimes que van patir greus violacions de drets humans.

Al llarg de tota la dècada, Amnistia Internacional va treballar a favor de la **protecció de les dones enfront de la violència de gènere** a Espanya alertant que, malgrat els avanços, les víctimes van seguir trobant dificultats per aconseguir reparació, una protecció no homogènia al llarg del territori espanyol i les dones immigrants en situació irregular van seguir en situació de més vulnerabilitat.

També el 2004, davant els brutals atemptats de l'11-M ocorreguts l'any 2004, Amnistia Internacional va realitzar una crida perquè els responsables fossin portats davant la justícia, en aplicació de les normes internacionals; l'organització va considerar que els atemptats podrien constituir un crim contra la Humanitat.

El 2007, el Congrés espanyol va aprovar la Llei de Comerç d'Armes, l'objectiu de la qual és, entre d'altres, evitar la venda d'armes a aquells països on existeix risc que s'usin per cometre violacions de drets humans. A aquesta important fita va contribuir de manera decisiva la intensa campanya "Armes Sota Control" d'Amnistia Internacional, Intermón-Oxfam, Greenpeace i Fundació per la Pau.

A finals de 2008, el Govern espanyol per fi aprova una de les grans demandes d'Amnistia Internacional: el primer Pla Nacional de Drets Humans.

Des d'**Amnistia Internacional Catalunya** s'imparteixen en els darrers anys nombrosos cursos i formació en matèria de drets humans a aspirants a policia i a **Mossos d'Esquadra**. També s'incideix en el projecte de **Codi Ètic de la Policia** (derogat el 2011 pel nou govern de la Generalitat) i s'aconsegueix la **instal·lació de videocàmeres a comissaries** de policia que redueixen un 40% el nombre de denúncies presentades per presumptes maltractaments.

El 2010, Amnistia Internacional va publicar l'informe "**Si torno, em maten!**" sobre la **situació de menors en centres de protecció terapèutics**, que va tenir àmplia repercussió pública. El Comitè contra la Tortura de Nacions Unides va demanar a Espanya investigar les denúncies existents sobre aquests centres, i l'afer va ser tractat en l'examen periòdic d'Espanya davant el Comitè de Drets del Nen.

En les dues últimes campanyes electorals a Catalunya (autonòmiques 2010 i municipals 2011), AIC escriu dues cartes obertes als partits polítics per denunciar l'ús de la immigració en el debat polític i condemnar els discursos que associen immigració amb delinqüència i atur.

El 2011, l'organització va presentar el seu **primer informe sobre justiciabilitat dels drets econòmics, socials i culturals (DESC) a Espanya**, en el marc de la campanya mundial "**Exigeix Dignitat**" sobre pobresa i drets humans.

//FI

Amnistia Internacional Catalunya - Comunicació

Dani Vilaró.

Tel. 93.209.35.36 (ext.2) o 690.81.44.11

dvilaro@amnistiacatalunya.org

Documentació i altres comunicats de premsa

www.amnistiacatalunya.org

www.es.amnesty.org

AMNISTIA INTERNACIONAL
CATALUNYA
C/ Alfons XII, 19-21, pral. 1a
08006 Barcelona

T: +34 93 209 35 36
F: +34 93 200 77 57
info@amnistiacatalunya.org
www.amnistiacatalunya.org